

ÉBREDEZŐ VERSENY A KISVÁLLALKOZÁSOKÉRT?

Végh Péter – Pollák Zoltán

Ma Magyarországon megközelítőleg 650 ezer kis- és középvállalkozás működik, de ez a fogalom egy nagyon széles és változatos vállalati kört foglal magában. A legkisebb cégek, a mikrovállalkozások – azaz a 10 főnél kevesebbet foglalkoztatók – teszik ki a kis- és középvállalatok 95%-át, árbevétel tekintve pedig a kkv-szektor összes árbevételének 36%-át (KSH, 2014). A Nemzetközi Bankárképző Központ már 8 éve készít felmérést a lakossági bankszámlák kondícióiról, amelyet féléves gyakorisággal tesz közzé. A kkv-k nagy számából fakadóan a Bankárképző 2016 januárjában elhatározta, hogy a felmérését kiterjeszti a mikro-, kis- és középvállalkozások számára biztosított kondíciók összehasonlítására is.

JEL-kód: G21

Kulcsszavak: kkv, bankszámlaindex, mikrovállalkozás

1. MÓDSZERTAN

A vállalkozások nagy száma miatt a kkv-k jelentős számú ügyfelei a bankoknak, viszont nem rendelkeznek olyan nagyságrendű számlaforgalommal, hogy a bankszámlavezetésben egyéni kondíciókra lennének jogosultak. A Bankárképző azt a célt tűzte ki az elemzés megalkotásával, hogy segítse ezen széles vállalkozói kört a sok ajánlat közül a számukra leginkább megfelelő bankszámlacsomag kiválasztásában. A 2016 augusztusában közzétett elemzést a bankok 2016 július elején érvényes kondíciói alapján készítettük el.

A Bankárképző második (jelenlegi) mikrovállalati bankszámlaindex-elemzése a korábbi kondíciókat tükröző elemzés óta bekövetkezett változásokat szemlélteti a banki díjakban. Az elemzés során először egy pillanatképet mutatunk be a bankok 2016. július elején érvényes forintszámla-vezetési termékeinek kondíciói alapján. A felmérés nyolc országos lefedettségű nagybanknak a mikrovállalati ügyfélkörének kínált, valamennyi számlacsomagjára kiterjed, de a kiértékelésben csak a legkisebb költségű számlacsomagok díjait tüntettük fel.

Piaci felmérések alapján megállapítható, hogy a mikrovállalkozások átlagos éves árbevétele mintegy 31 millió Ft, így ehhez igazodva három mikrovállalati ügyféltípust különítettünk el (KSH, 2014):

- Az első ügyféltípus olyan kezdő vállalkozás, amelynek az éves árbevétele megközelítőleg 12 millió Ft. A vállalkozás alacsonyabb éves árbevételéből fakadóan a banki szolgáltatások kisebb számát veszi igénybe, mint egy átlagos,

hosszabb idő óta a piacon tevékenykedő mikrovállalkozás. Mivel a bankok túlnyomó többsége a kezdő vállalkozásoknak az indulás korai időszakában kedvezményes feltételekkel biztosítja szolgáltatásait, az elemzésben a kezdő vállalkozás esetén elkülöníthető kedvezményes és nem kedvezményes időszak is. Ennek köszönhetően a megfelelő számlacsomagok konzisztens módon összehasonlíthatóak.

- A második típusú vállalkozás profilját egy közepes méretű mikrovállalkozásnak megfelelően alakítottuk ki, amelynek az a jellemzője, hogy már több éve a piacon van, továbbá évente megközelítőleg 25 millió Ft-os árbevétellel rendelkezik. Tehát a piaci éves átlagos árbevételtől ezen típus árbevétele is elmarad 6 millió forinttal.
- A harmadik ügyféltípus egy nagyobb forgalommal rendelkező, mintegy 65 millió Ft-os árbevételű mikrovállalkozás.

Mindhárom ügyféltípus esetén lehetett élni azzal a feltételezéssel, hogy a tranzakciókat többségében utalással intézik az elektronikus banki szolgáltatásokon keresztül, de ezek mellett a bankfióki pénztárat és a bankkártyát is igénybe veszik (Illés, 2013).

2. ELEMZÉS

A januári elemzés alapján megállapítható, hogy a nagybankok által kínált számlacsomagok kondíciói között akár 30–50 százalékos eltérés is lehetséges. Megfigyelhető a korábbi elemzésből, hogy a nagyvállalatokhoz képest relatíve nagyobb arányt képviselnek a tranzakciós illetékhez kapcsolódó költségek, amelyek forgalomtól függően akár 25–50 százalékot is képviselhetnek. Ennek jellemzően az az oka, hogy – utalások esetében – 2 millió forintig az illetékhez kapcsolódó költségeket arányosan kell fizetni, s mivel a kis cégek alapvetően ennél kisebb összegeket utalnak, ezért arányosan terhelik őket az illetékhez kapcsolódó költségek, míg a nagyobb cégeket nem.

A második és egyben legfrissebb elemzés a korábbi és a jelenleg hatályos hirdetmények költségeit veti össze. Az elemzésben látható, hogy a bankszámlák költségei kismértékben ugyan, de több banknál is csökkentek az elmúlt félév során, amely a verseny erősödésére utal. Volt olyan bank – a Raiffeisen –, amely a kezdő vállalkozások kedvezményes időszakában adott akciója következtében a havi számlaköltségeket 22%-kal csökkentette. A vizsgált időszakban csak egyetlen olyan bank volt – a CIB –, amely számlavezetési díjat emelt, de azt is csak kismértékben. Továbbra is él a megállapításunk, hogy a banki költségeket érdemes hosszabb időtávot szem előtt tartva elemezni, és ennek megfelelően bankot választani. Minden általunk vizsgált

bank kínál speciális kedvezményeket is ügyfelei számára, így ezek figyelembevételével is érdemes kalkulálni a bankválasztás során.

2.1. Első ügyféltípus: kezdő vállalkozások számlavezetési költsége

Akárcsak a fél évvel ezelőtti elemzésnél, jelen esetben is az volt a kiindulópont, hogy a bankok az újonnan alapult vállalkozások számára ajánlanak egy kedvezményes időszakhoz köthető díjstruktúrát (amely az esetek többségében a számlanyitást követő egy évig van érvényben). A számítások és kutatások alapján meghatározott kezdő vállalkozás 12 millió forint körüli éves árbevétellel rendelkezik, 1 főt foglalkoztat és a tranzakciói nagy részét elektronikus úton bonyolítja le. A kedvezményes időszakban a Bankárképző által meghatározott kezdő vállalkozásoknak a bankok évi 5000 és 8500 Ft-os értékhatáron belül kínálnak számlákat, míg a kedvezményes időszak lejártá után ez a felső sáv kitolódik éves szinten akár 9500 Ft-ig is. Továbbra is fennáll a januári elemzésben tett megállapítás, amely szerint a bankszámlacsomagok éves díjai között bankonként jelentős különbségek vannak.

1. táblázat

Kedvezményes időszak díjai

Kedvezményes időszak				
2016. január	2016. július	Számlacsomag	2016. január (HUF)	2016. július (HUF)
4	1	Raiffeisen Vállalkozói Aktív Számla 1	6 830	5 329
1	2	K&H start+	5 737	5 737
2	3	OTP Start	6 354	6 345
3	4	BB Gyümölcsöző	6 651	6 651
5	5	UniCredit Origó	6 888	6 888
8	6	MKB 1x1 Dinamika	8 714	8 006
6	7	Erste Induló	8 194	8 194
7	8	CIB Bázis Üzleti Számla Plusz	8 405	8 405

Forrás: saját táblázat

Az 1. táblázat foglalja össze a kedvezményes időszakban kalkulált éves költségeket. Látható, hogy a fél évvel ezelőtti állapothoz képest a Raiffeisen Vállalkozói Aktív Számla 1 csomagja jelentősen olcsóbb lett, így a bank a korábbi 4. helyről az első helyre került. A költségcsökkenés annak tudható be, hogy a bank most egy évig nem számol fel díjat a bankon kívüli elektronikus és csoportos forintátutalások után.¹ Kismértékű csökkenés figyelhető meg az OTP Start számlacsomagjánál is, ami a fix díjak csökkenésének az eredménye. Az MKB 1×1 Dinamika csomagjának díjait (elsősorban könyvelési és utalások) csökkentette, ennek köszönhető, hogy a januári állapothoz képest a rangsorban feljebb került.

2. táblázat

Nem kedvezményes időszak díjai

Nem kedvezményes időszak				
2016. január	2016. július	Számlacsomag	2016. január (HUF)	2016. július (HUF)
1	1	K&H start+	5 737	5 737
2	2	UniCredit Origó	6 888	6 888
3	3	BB Gyümölcsöző	7 150	7 150
4	4	Raiffeisen Vállalkozói Aktív Számla 1	7 385	7 383
5	5	Erste Induló	8 542	8 542
6	6	CIB Bázis Üzleti Számla Plusz	8 673	8 673
7	7	OTP Start	8 881	8 870
8	8	MKB 1×1 Dinamika	10 240	9 532

Forrás: saját táblázat

A kedvezményes időszak lejártá után a sorrend megegyezik a fél évvel ezelőtti állapottal: továbbra is a K&H Bank kínálja a legkedvezőbb kondíciójú számlát. Néhány bank csökkentett díjain, a mérséklődés pedig az MKB-nál a legjelentősebb (ennek ellenére továbbra is ez a bank a legutolsó a sorrendben).

¹ Amennyiben az ügyfél 2016. március 1. és 2016. július 15. között nyitott számlát a banknál.

Az egyes számlacsomagok költségösszetételét vizsgálva megállapítható, hogy a kedvezményes időszak során az esetek többségében a költségek jelentős részét az utalások és az ezekhez köthető tranzakciós díjak teszik ki. Azonban a számlacsomagok között így is megfigyelhetők jelentős eltérések az egyes díjtételek között. Például a Budapest, az MKB és a Raiffeisen Bank a kedvezményes időszak alatt nem számít fel külön számlavezetési díjat. A CIB Bázis Üzleti Plusz számlája esetében a legdrágább az utalás, ez a költségek mintegy 35 százalékát teszi ki. A fix díjak aránya a teljes költségen belül a kedvezményes időszak lejárta után az MKB és az OTP esetében a legmagasabb.

Összességében megállapítható, hogy a kezdő vállalkozásoknak a bankok alacsonyabb havi fix díjat számítanak fel, így a költségek nagyrészt a pénzforgalmi műveletek teszik ki. Azon vállalkozások számára, melyek inkább elektronikusan intézik pénzügyeiket, a K&H Start+ számlája lehet a leggazdaságosabb választás továbbra is. Az olyan vállalatoknak, amelyek inkább a készpénzes műveleteket részesítik előnyben, az OTP Kisvállalkozói Start csomagja biztosítja a legkedvezőbb kondíciókat. Illetve megfigyelhető, hogy a Raiffeisen Aktív 1-es számlacsomagja nem számít fel fix költségeket, amely annak köszönhető, hogy a bank a teljesült tranzakciók számához köti a havi számlacsomag díjait. Az sem elhanyagolható, hogy a kezdő vállalkozások banki költségeinek jelentős részét a tranzakciós illeték teszi ki.

2.2. Második ügyféltípus: közepes méretű mikrovállalkozások

Az első ügyféltípushoz képest ezek a vállalkozások nagyobb, megközelítőleg dupla akkora éves forgalommal rendelkeznek, és három főt foglalkoztatnak, valamint pénzügyi műveleteiket inkább elektronikus módon bonyolítják le. Ahogy az a 3. táblázatból is látható, a bankok nagyrésze minimális szinten csökkentett díjain. A legkedvezőbb kondíciókat ennek az ügyféltípusnak az Erste és a K&H Bank nyújtja.

3. táblázat**Közepes méretű mikrovállalkozások költségei**

Közepes méretű mikrovállalkozás				
2016. január	2016. július	Számlacsomag	2016. január (HUF)	2016. július (HUF)
1	1	Erste Válogatás Plusz	11 811	11 811
2	2	K&H dinamikus+	12 009	11 999
3	3	Raiffeisen Vállalkozói Aktív Számla 2	12 825	12 704
4	4	OTP E-számlacsomag	13 160	13 153
5	5	BB Budapest E-csomag	14 565	14 565
7	6	MKB 1×1 Elektronikus Szolgálta- táscsomag	15 711	15 464
8	7	UniCredit A la carte Plusz	15 750	15 750
6	8	CIB Mikro Üzleti Számla Plusz	15 711	16 026

Forrás: saját táblázat

Egyedül a CIB Mikro Üzleti Számla Plusz számlája esetén figyelhető meg díjnövekedés, ami annak tudható be, hogy a bank a számlavezetési díjait a januári kondíciókhoz képest minimálisan megnövelte, ez pedig az összehasonlításban azt eredményezte, hogy a januári hatodikról a 8. helyre került. A K&H dinamikus+ csomagjában bekövetkezett díjcsökkenés az átutalási minimum díjak csökkenésének köszönhető. A Raiffeisen Vállalkozói Aktív Számla 2 csomagjának havi számlavezetési díját a bank 5 Ft-tal csökkentette. Az OTP E-számlacsomagjának költségcsökkenése mögött az alacsonyabb bankkártyadíj áll. Az MKB 1×1 Elektronikus Szolgáltatáscsomagjában szereplő díjak is minimális mértékben mérséklődtek, ami a táblázatból is látható.

Megfigyelhető, hogy a közepes méretű mikrovállalkozások számára a bankok magasabb havi fix díjakat számítanak fel, de ez csak az OTP E-számlacsomagja, a K&H dinamikus+ számlacsomagja, az UniCredit A la carte Plusz és az MKB 1×1 Elektronikus Szolgáltatáscsomagja esetében tesz ki jelentősebb részt a havi banki költségekből. Ezt azonban azzal ellensúlyozzák, hogy valamivel olcsóbb utalási díjakat biztosítanak a versenytársaiknál. A Budapest Bank Budapest E-csomagja esetében figyelhető meg az, hogy a fix díjak a havi költségeken belül minimálisak – körülbelül 5 százalékot tesznek ki –, ezzel szemben jelentősebb utalási költségekkel kell számolni, amely a teljes havi költség mintegy 35%-át adja. A készpénzforgalommal,

kártyahasználattal kapcsolatos díjak aránya a teljes költséghez képest a K&H és OTP fent említett csomagjai esetében a legalacsonyabbak. A havi banki költségeknek átlagosan 40%-át teszi ki a tranzakciós illeték felszámított díja.

2.3. Harmadik ügyféltípus: nagyobb forgalmú mikrovállalkozások

Ezen kategória jellemzője, hogy 60 milliós éves számlaforgalommal rendelkezik, és jellemzően 2–5 főt foglalkoztat. A korábban definiált kategóriákhoz hasonlóan ezeknél a vállalkozásoknál is az elektronikus bankolás a meghatározó.

4. táblázat

Nagyobb forgalmú mikrovállalkozások költségei

Nagyobb forgalmú mikrovállalkozás				
2016. január	2016. július	Számlacsomag	2016. január (HUF)	2016. július (HUF)
1	1	K&H aktív+	28 015	27 990
2	2	Erste Válogatás Plusz Számlacsomag	28 516	28 516
3	3	OTP E-számlacsomag	28 589	28 581
4	4	Raiffeisen Vállalkozói Aktív Számla 2	29 994	29 843
7	5	MKB 1×1 Elektronikus Szolgáltatáscsomag	34 454	32 247
5	6	CIB Mikro Üzleti Számla Plusz	33 587	33 881
6	7	UniCredit A la carte Plusz	34 408	34 408
8	8	BB Budapest E-csomag	34 528	34 528

Forrás: saját táblázat

A havi számlavezetési költségek – bár több banknál is csökkentek kisebb mértékben – továbbra is 28 000 Ft és 35 000 Ft között helyezkednek el, jelentős mozgás nem figyelhető meg a piacon. Ugyanúgy, mint januárban, a K&H, az Erste, az OTP és a Raiffeisen Bank kínálja a legkedvezőbb kondíciókat, köztük a költségekben csak minimális különbségek vannak. Az utánuk következő bankok esetében már megfigyelhetők kisebb mozgások. Az MKB 1×1 Elektronikus Szolgáltatáscsomagjában meghatározott díjainak csökkentése révén a januári hetedik pozícióról az ötödikre került. A CIB Mikro Üzleti Számla Plusz számlájának fix díjait növelte, így a hatodik helyre esett vissza.

Összességében megállapítható, hogy a bankok körülbelül kétharmada változtatott minimálisan a díjain, de nem akkora mértékben, hogy az jelentősen befolyásolta volna a korábbi piaci helyzetet.

A havi számlavezetési díj a vizsgált bankok közül a K&H aktív+ számlacsomagjánál képviseli a költségeken belül a legnagyobb arányt, amely akár 20-25%-ot is jelenthet. Az utaláshoz kapcsolódó díjak aránya az OTP E-számlacsomagja és a K&H aktív+ számlacsomagja esetén a legalacsonyabb. A készpénzhez és kártyatranszakciókhoz köthető díjak aránya is a K&H és az OTP fent említett számlacsomagjainál a legkisebb, de a CIB Mikro Üzleti Számla Plusz számlacsomagja és az MKB Elektronikus Szolgáltatáscsomagja is kedvező feltételeket kínál. Megállapítható továbbá az is, hogy a havi költségek közel 50-60 százalékát a tranzakciós illeték teszi ki, amely a magasabb számú utalásoknak tudható be.

3. ÖSSZEFOGLALÁS

Összességében a januári állapothoz képest mind a három ügyfél típus esetén megfigyelhető egy minimális mértékű díjcsökkentés a bankok részéről, amely utalhat a mikro-, kis- és közepes vállalkozásokért folytatott verseny erősödésére is.

Az elemzésben külön vizsgáltuk a kezdő vállalkozások esetén a kedvezményes és nem kedvezményes időszakot. Egy bankszámla díja a kedvezményes időszak kondíciói alapján igen kedvezőnek tűnhet, de a kedvezmény lejártá után jelentősen emelkedhetnek a költségek. Mivel egy bankváltás idő- és pénzráfordítással is jár, megéri a bankválasztás során nem csak rövid távon gondolkodni.

Megfigyelhető, hogy mindegyik ügyfél típus esetén a tranzakciós díjakhoz kapcsolódó költségek – a tranzakció összege után fizetett, meghatározott százalékos összeg, amely az utalások esetén maximum 2 millió forintig terjedhet – átlagosan mintegy 50 százalékkal növelték a vállalkozások bankköltségét.

HIVATKOZÁSOK

- Budapest Bank Zrt: Egyedi budapest fix számlavezetési csomagokra vonatkozó hirdetemny kisvállalkozások részére (<https://www.budapestbank.hu/common/letoltes/hirdetmeny/documents/H-131-2016-20161130100.pdf>, letöltve: 2016.07.01.).
- Budapest Bank Zrt: Számlavezetési keretszerződés kártya hirdetemnye nem lakossági ügyfelek részére (<https://www.budapestbank.hu/common/letoltes/hirdetmeny/documents/H-212-2016-20161130100.pdf>, letöltve: 2016.07.01.).
- CIB Bank Zrt: Általános kondíciós lista gazdálkodó és egyéb szervezetek és egyéni vállalkozók részére (http://www.cib.hu/system/files/related/Kondilistak/o3_kkv/bankszla_plusz_160615_0614.pdf&type=related (letöltve: 2016. 07.01.).
- CIB Bank Zrt: Gazdálkodó és egyéb szervezetek, egyéni vállalkozók és egyéni ügyvédek részére (http://www.cib.hu/system/files/related/Kondilistak/o3_kkv/bpm_plusz_160701_0630.pdf&type=related (letöltve: 2016. 07.01.).
- CIB Bank Zrt: Elektronikus üzleti plusz számla számlavezetési csomag kondíciós lista (http://www.cib.hu/system/files/related/Kondilistak/o3_kkv/elektronikus_plusz_160615_0614.pdf&type=related, letöltve: 2016. 07.01.).
- CIB Bank Zrt: Prémium számla plusz számlavezetési csomag kondíciós lista (http://www.cib.hu/system/files/related/Kondilistak/o3_kkv/elektronikus_plusz_160615_0614.pdf&type=related, letöltve: 2016. 07.01.).
- Erste Bank Zrt: Hirdetemnyek (<http://www.erstebank.hu/hu/hirdetmenyek#tipus-present-43>, letöltve: 2016.07.01.).
- Központi Statisztikai Hivatal (2014): A kis- és középvállalkozások jellemzői. (<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszak/regioiok/gyorkkv12.pdf>, letöltve: 2015.10. 28.).
- K&H Bank Zrt: Hirdetemny vállalati ügyfelek részére (<https://www.kh.hu/documents/20184/490428/Hirdetm%C3%A9ny+v%C3%A1llalati+%C3%BCgyfelek+r%C3%A9sz%C3%A9re/6409dc76-4498-4736-8972-fa1dd91ba64a?version=1.89>, letöltve: 2016.07.01.).
- ILLÉS CSABA – FODOR ZITA (2013): A hazai kis- és középvállalkozások elektronikus banki ügyintézésrel kapcsolatos szokásai, attitűdjei és jövőképei. *Vezetéstudomány*, XLIV(3), pp. 37–48 (<http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1993/1/vt2013n03p37.pdf>, letöltve: 2015.10.28.).
- MKB Bank Zrt: Kisvállalkozói termékek kondíciói (https://www.mkb.hu/friss_informaciok/kondiciok/kisvallalkozoi_termek_kondicioi/index, letöltve: 2016.07.01.).
- OTP Bank Nyrt: Vállalati hirdetemnyek (<https://www.otpbank.hu/portal/hu/Kondiciok/Vallalat/Hirdetmenyek>, letöltve: 2016.07.01.).
- Raiffeisen Bank Zrt: Vállalati kondíciós lista (<https://ugyfeltajekoztatas.raiffeisen.hu/kondiciok/vallalat>, letöltve: 2016.07.01.).
- UniCredit Bank Zrt: Kondíciós lista vállalati ügyfelek részére (https://www.unicreditbank.hu/content/dam/cee2020-pws-hu/Rolunk/Kondcios_listak/kkv/Kondicios-lista-kisvall-ugyfelek-HU-20160404.pdf, letöltve: 2016.07.01.).
- UniCredit Bank Zrt: Kisvállalati forint számlacsomagok kondíciós listája – Exkluzív Gold (https://www.unicreditbank.hu/content/dam/cee2020-pws-hu/Rolunk/Kondcios_listak/kkv/Kisvallalati_szamlak_HUF_kondicios_lista_Exkluziv_Gold_HUN_20160404.pdf, letöltve: 2016.07.01.).
- UniCredit Bank Zrt: Kisvállalati forint számlacsomagok kondíciós listája – Exkluzív Silver (https://www.unicreditbank.hu/content/dam/cee2020-pws-hu/Rolunk/Kondcios_listak/kkv/Kisvallalati_szamlak_HUF_kondicios_lista_Exkluziv_Silver_HUN_20160404.pdf, letöltve: 2016.07.01.).

UniCredit Bank Zrt: Kisvállalati forint számlacsomagok kondíciós listája – Origó, Fix Kártya, A la carte, A la carte Plusz (https://www.unicreditbank.hu/content/dam/cee2020-pws-hu/Rolunk/Kondcios_listak/kkv/Kisvállalati_szamlak_HUF_kondicios_lista_ORIGO_FIX_ALC_ALCP_HUN_20160404.pdf, letöltve: 2016.07.01.).

UniCredit Bank Zrt: Kisvállalati forint számlacsomagok kondíciós listája – Elektronikus szolgáltatások kondíciós listája kisvállalati ügyfelek részére (https://www.unicreditbank.hu/content/dam/cee2020-pws-hu/Rolunk/Kondcios_listak/kkv/elektr_szolg_kisvall_ugyfelek_kl_hu_20150401.pdf, letöltve: 2016.07.01.).